

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY - 29. TÝDEN (19.7.2021)



Kamil Holý

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka Poradenství. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Početnost škůdců nadále podprůměrná, novou migrační vlnu může podpořit pěkně počasí v tomto týdnu. Lokálně nad prahem škodlivosti pouze zápředníček, dřepčící a mandelinka bramborová. Končí přelet molice vlašovičnickové z řepok, ale začínají se líhnout první dospělci z generace na brukvích. Začíná se líhnout další generace zápředníčka. Housenek můr ubývá, většinou již neškodí. Lokálně jsou krytonosci.

Brukvovitá zelenina - začíná se líhnout nová generace molice vlašovičnickové vyvinutá na zelenině => **zaorat napadené porosty co nejdříve po sklizni**, ať nejsou zdrojem molic. Migrace z řepok končí. Místy škodí housenky zápředníčka, líhnou se dospělci další generace. Můr ubývá, housenek v porostech málo. Někde mohou škodit i bělásci. Mšice zelná pokračuje v náletu, ale kolonie jsou ničeny užitečnými organismy. Lokálně jsou rizikové dřepčící a krytonosci, kterých postupně ubývá. Pokračuje kladení květilky zelné, na listech občas plošné miny vrtalek. V hlávkách zelí příznaky poškození sání od třásněnek z dřívějšího období, nyní v porostech v minimálních počtech.

Ostatní zelenina - kromě mandelinky bramborové a třásněnek výskyt škůdců velmi nízký. Na květech dospělci kovařika začoudlého - podle početnosti lze odhadnout, zda tento druh na lokalitě škodí, nebo drátovci patří jiným druhům kovaříků.

Deštivé a vlhké počasí podporuje rozvoj chorob, v letošním roce bude vyšší výskyt různých saprofágních druhů, vyvíjejících se v hnijící zelenině - nejsou příčinou hnilob (neškodí).



Rizikové - zápředníček, molice, lokálně můry, mandelinka, mšice zelná, dřepčící a krytonosci

Molice vlašovičnicková

- končí přelet z řepky a línne se nová generace na brukvovité zelenině. Početnost zatím nezvykle nízká, pokud se podaří udržet porosty čisté i v této generaci, tak by s molicí neměl být takový problém jako v předchozích letech.

Monitoring - na spodní straně listů dospělci, snůšky vajíček, nymfy a kukly.

Ochrana - při vyšším výskytu ošetřit proti dospělcům před vykladením vajíček. Tankmix s olejem výrazně zvýší účinnost.

Dřepčící - *Phyllotreta* spp.

- plošný výskyt, ale jen místy nad prahem škodlivosti. V letošním roce je zatím nižší tlak.

Monitoring - dospělci jsou většinou na vrchní straně listů, ve kterých jsou vykousané dírky.

Ochrana - vyšší škodlivost je za sucha, kdy poškozené listy rychleji usychají. U mladých rostlin se ošetření provádí při výskytu více než 1 dospělého na rostlinu, u rostlin s více listy určuje ochranu rozsah poškození listové plochy.

Prevenčí je obsev mladých porostů hořčicí, kterou dřepčící upřednostňují před tuhými listy většiny druhů brukvovitých zelenin.

Květilka zelná

- pokračuje kladení a líhnutí larev. Podmínky jsou příznivé, bez ochrany může dojít k poškození až úhynu rostlin.

Monitoring - bílá vajíčka kladena na kořenový krček nebo pod části rostliny dotýkající se půdy. Larvy se zavrtávají do kořenů a částí rostlin dotýkající se půdy. Starší larvy mohou být v půdě v blízkosti kořenů.

Ochrana - moření sadby nebo ošetření proti dospělcům před vykladením vajíček.

Krytonosci a dřepčík olejkový

- početnost dospělců postupně klesá, poškození řapíků larvami krytonosců s jejich vývojem přibývá.

Monitoring - dospělci nejčastěji na listech, do kterých vykusují nepravidelné otvory, ale mohou se schovávat i v hlávkách.

Ochrana - provádí se proti dospělcům v závislosti na poškození rostlin žírem. Na lokalitách, kde škodí i larvy, je třeba ošetřit proti krytonoscům před vykladením.

Zápředníček polní

- v porostech dospělci i housenky, lokálně poškození listů. Začíná líhnutí další generace - početnost se bude postupně zvyšovat.

Monitoring - zelené housenky zpravidla na spodní straně listů, žijí jednotlivě, ale na listu může být více housenek. Mají tvar brousku (nejširší uprostřed, k hlavě a zadečku se zužují). Skeletují listy, vrchní pokožka zůstává neporušena.

Dospělci se monitorují feromonovými lapáky.

Ochrana - provádí se proti mladým housenkám, které jsou nejcitlivější k insekticidům. Housenky jsou ukryté na spodní straně listů pod pokožkou => použít přípravky pronikající do pletiv (lokálně systémové) nebo kontaktními přípravky ošetřit i spodní stranu listů.

Housenky mūr

- již pouze středně velké až velké housenky před kuklením, riziko poškození klesá.

Monitoring - vajíčka a housenky různého zbarvení na listech a řapících, kde se objevují různé požerky, případně trus.

Dospělce vybraných druhů sleduje UKZUZ odchytem do světelných lapáků. V porostech možno použít feromonové lapáky.

Ochrana - provádí se na líhnoucí se housenky, které jsou k insekticidům nejcitlivější. Starší housenky ukryté v hlávkách jsou hůře zasažitelné.

Mšice zelná

- migrace pokračuje, ale již ne tak masově a regulaci většinou zvládnou predátoři bez použití insekticidů.

Monitoring - různě velké kolonie na listech a v hlávkách.

Ochrana - provést v závislosti na početnosti užitečných organismů. V současnosti hojně larvy pestřenek i mšicomaři si s malými koloniemi dokáží poradit.

Třásněnky

- na brukvovitých rostlinách výskyt nízký, ale u citlivých odrůd se projevuje poškození listů z dřívějších výskytů. Vzácně jsou vidět nymfy. Na cibuli jsou počty dospělců i nymf zatím nízké, bez škod.

Monitoring - dospělci i nymfy jsou ukryté mezi nahloučenými listy nebo volně na listech. V místě sání černé kupičky trusu.

Ochrana - v závislosti na množství a poškozené ploše. U citlivých odrůd brukvovité zeleniny po sání vznikají i nádorky - vada vzhledu. Vyšší riziko je u velkých rostlin, které začínají tvořit hlávky - dospělci se v nich schovávají a postřik se k nim nedostane.

Užitečné organismy

Zvyšuje se výskyt parazitoidů zápředníčka (lumek + lumčik), v porostech poletují dospělci mšicomařů a parazitoidi pestřenek z podčeledi Diplazontinae. S úbytkem mšic ubylo pestřenek, ale je více vajíček zlatooček, i když na první pohled nemají co konzumovat. Slunéček stále velmi málo.



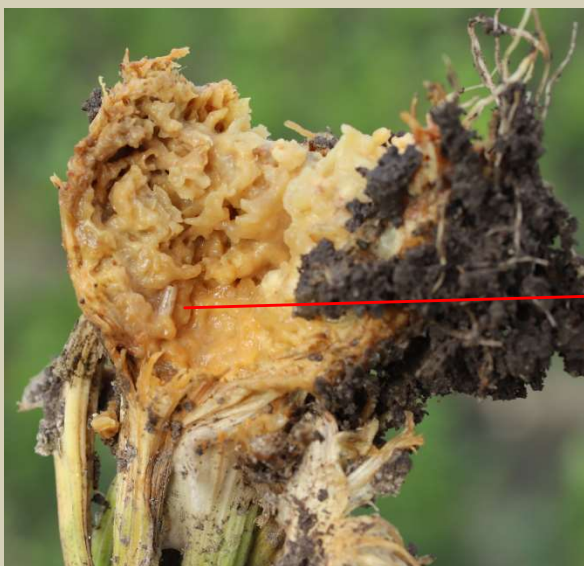
Začíná se líhnout nová generace molice vlašovičnickové - zdrojem molic již není řepka, ale vaše porosty - tlak škůdce bude (kromě počasí) záviset i na úspěšnosti ochrany



Na okrajích může škodit mandelinka



Objevují se dospělci kovařika začoudlého



Rostliny napadené chorobami jsou následně využity saprofágním hmyzem



Plošná mina vrtalky



Třásněnek je málo, poškození je z dřívější doby



Pokračuje kladení květilky zelné



Pokračuje nálet mšice zelné



Objevuje se poškození řapíků larvami krytonosců



Dospělec a kokon lumka rodu *Diadegma*, který parazituje zápředníčka



Kokon lumčička v místě žíru housenky zápředníčka, kterou larva parazitoidea zahubila a odhodila na zem



Mšice lákají do porostů dospělé několik druhů pestřenek



Beznohá larva a kapkovitá kukla pestřenky pruhované



Dospělec mšicomara

Odchyt osenice polní a zápředníčka do feromonových lapáků v roce 2021

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- zápředníček - čárkovaná čára (průhledný lapák), plná čára (neprůhledný lapák) - rozdíly v odchycích na stejné lokalitě

Osenice - pauza mezi 1. a 2. generací

Zápředníček - lokálně vysoký výskyt => bez ochrany dojde k poškození listů

